

chémia

PREKLADOVÝ SLOVNÍK ZÁKLADNÝCH POJMOV PRE ZÁKLADNÉ ŠKOLY

CHÉMIA / XIMIA

slovensko-ukrajinský/slovačcko-ukrajinský

Zostavovatelia

PaedDr. Mariana Páleníková, PhD., Janka Píšová, PhD.

Preklad

Mgr. Tatiana Valentová, Lesia Gorovenko

Recenzenti

Mgr. Peter Gregorík, PhD., PhD. Jitka Maříková Tůmová

Grafická úprava

Ing. Gabriela Némethová

Návrh obálky a ilustrácie

Margo Uralskaia

Materiál je intelektuálnym výstupom projektu č. 2019-1-SK01-KA201-060698 Slovenčina pre deti cudzincov – pomôcka pre pedagógov a rodičov pri inklúzii detí cudzincov do výchovno-vzdelávacieho procesu v Slovenskej republike, ktorý bol financovaný Európskou úniou v rámci programu Erasmus+

Podpora Európskej komisie, na výrobu tejto publikácie nepredstavuje súhlas s obsahom, ktorý odráža len názory autorov, a Komisia nemôže byť zodpovedná za prípadné použitie informácií, ktoré sú v nej obsiahnuté.

Vydal: © Štátny pedagogický ústav, Pluhová 8, 831 03 Bratislava

Rok vydania: 2021

ISBN 978-80-8118-253-2

EAN 9788081182532

Spolufinancované z
programu Európskej únie
Erasmus+

ŠTÁTNY
PEDAGOGICKÝ
ÚSTAV

A

acetón *acetóny* ацетон**alkán** *alkány* алкан**alkén** *alkény* алкен**alkín** *alkíny* алкін**atóm** *atómy* атом**štvorväzbovosť atómu uhlíka**

чотиривалентний атом вуглецю

B

bielkovina *bielkoviny* білок**bróm** zn. Br бром**bután** *butány* бутан

Č

čistenie очищення**čistenie odpadových vôd** очищення

стічних вод

čistiaci prostriedok чистячий (миючий)

засіб

D

deriváty uhl'ovodíkov похідні вуглеводнів**destilácia** дистиляція**draslík** zn. K калій**droga** *drogy* лікарський засіб, наркотик

E

energia *energie* енергія**etán** *etány* етан**etanol** *etanoly* етанол**etén** *etény* етен**etín** *etíny* етін

F

filtrácia фільтрація**fluór** zn. F фтор

H

halogén *halogény* галоген**hmotnostný zlomok** вагова частка**horľavina** *horľaviny* горюче**horľavosť** горючість**hydrogenuhlíčan sodný** бікарбонат
натрію**hydroxid** *hydroxidy* гідроксид**hydroxid draselný** гідроксид калію**hydroxid sodný** гідроксид натрію**hydroxid vápenatý** гідроксид кальцію

CH

chémia хіміяchemická reakcia ↗ **reakcia**chemická zlúčenina ↗ **zlúčenina****chemické deje** хімічні дії**chemické značky** хімічні позначення**chemický prvok** хімічний елемент**chlór** zn. Cl хлор**chlorid** *chloridy* хлорид**chlorid draselný** хлорид калію**chlorid sodný** хлорид натрію

I

indikátor *indikatory* індикатор**ión** *ióny* іонiónová väzba ↗ **väzba**

J

jed *jedy* яд**jód** zn. I йод

K

kov *kovy* метал**alkalické kovy** лужні метали**kryštalizácia** кристалізація**kujnosť** ковкість**kyselina** *kyseliny* кислота**kyselina dusičná** азотна кислота**kyselina chlorovodíková** хлористоводнева
кислота**kyselina octová** оцтова кислота**kyselina sírová** сірчана кислота

kyselina uhličitá вугільна кислота
kyslík zn. О кисень

L

laboratórium *laboratóriá* лабораторія

látka *látky* речовина

chemicky čisté látky хімічно чисті речовини

rozpuštná látka розчинна речовина

lesk *lesky* блиск

liečivo *liečivá* лік

lieh *liehy* алкоголь, спирт, денатурат

M

magnet *magnety* магніт

magnetizmus магнетизм

metán *metány* метан

metanol *metanoly* метанол, метиловий спирт

modrá skalica мідний купорос

molekula *molekuly* молекула

N

neutralizácia нейтралізація

neutrón *neutróny* нейтрон

O

ocot *octy* оцет

odparovanie відпарювання

oxid *oxidy* оксид

oxid kremičitý діоксид кремнію

oxid siričitý діоксид сірки

oxid sírový тріоксид сірки

oxid uhličitý вуглекислий газ

oxid uhoľnatý монооксид вуглецю,
(чадний газ)

oxid vápenatý оксид кальцію, (негашене
вапно)

oxidy dusíka оксиди азоту

P

parafín *parafíny* парафіни

periodická tabuľka prvkov періодична
таблиця елементів

pH stupnica шкала pH

plast *plasty* пластик

plyn *plyny* газ

výfukové plyny вихлопні гази

vzácne plyny рідкісні гази

polyetylén *polyetylény* поліетилен

polymér *polyméry* полімер

polymerizácia полімеризація

prací prostriedok засіб для прання

prach пил, пилюка

produkt *produkty* продукт

propán *propány* пропан

protón *protóny* протон

R

reakcia *reakcie* реакція

endotermické reakcie ендотермічні
реакції

exotermické reakcie екзотермічні реакції

chemická reakcia хімічна реакція

oxidačno-redukčné reakcie окисно-
відновні реакції

reaktant *reaktanty* реагент

reťazec *reťazce* ланцюг

otvorený reťazec відкритий ланцюг

uhľikový reťazec вуглецевий ланцюг

uzavretý reťazec замкнутий ланцюг

rozpuštnosť розчинність

rozpúšťadlo *rozpúšťadlá* розчинник

rozpúšťanie розчинення

rozpúšťat' sa *rozpúšťa rozpúšťajú* nedok.
розчиняти

roztok *roztoky* розчин

kvapalný roztok рідкий розчин

nasýtený roztok насичений розчин

plynný roztok газовий розчин

tuhý roztok твердий розчин

vodný roztok водний розчин

S

sacharid *sacharidy* сахарид

síran *sírany* сульфат

síran med'natý мідний купорос
síran vápenatý сульфат кальцію
skupenstvo *skupenstvá* стан
sodík zn. Na натрій
soľ *soli* сіль
splodina *splodiny* продукт, продукт розпаду

T

tuk *tuky* жир
tvrdosť твердість

U

uhličitan *uhličitany* карбонат
uhličitan sodný карбонат натрію
uhličitan vápenatý карбонат кальцію
uhl'ovodík *uhl'ovodíky* вуглеводень
nasýtené uhl'ovodíky насичені вуглеводні
nenasýtené uhl'ovodíky ненасичені
 вуглеводні
usadzovanie осідання, випадіння в осад

V

väzba *väzby* зв'язок, валентність
dvojitá väzba подвійний зв'язок,
 двовалентність
iónová väzba іонний зв'язок
jednoduchá väzba простий зв'язок
kovalentná väzba ковалентний зв'язок
trojitá väzba потрійний зв'язок,
 тривалентність

vitamín *vitamíny* вітамін
vlákno *vlákna* волокно
syntetické vlákna синтетичні волокна
voda *vody* вода
minerálna voda мінеральна вода
odpadová voda стічна вода
pitná voda питна вода
úžitková voda промислова вода
vodík zn. H водень
vodivosť провідність
elektrická vodivosť електропровідність
tepelná vodivosť теплопровідність
vzorec *vzorce* формула

Z

zásada *zásady* принцип
zliatina *zliatiny* сплав
zlúčenina *zlúčeniny* сполука
chemická zlúčenina хімічна сполука
zlučovanie злиття, сполучення
zmes *zmesi* суміш
rovnorodé zmesi однорідні суміші
rôznorodé zmesi різнорідні суміші

Ž

železo zn. Fe залізо